EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2012 05 30
COM(2012) 327 final

Rekomendacija

dėl Slovėnijos 2012 m. nacionalinės reformų programos

su Tarybos nuomone dėl 2012–2015 m. Slovėnijos stabilumo programosTARYBOS REKOMENDACIJA

{SWD(2012) 327 final}

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl Slovėnijos 2012 m. nacionalinės reformų programos

su Tarybos nuomone dėl 2012–2015 m. Slovėnijos stabilumo programos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo[1], ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo[2], ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją[3],

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas[4],

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

(1) 2010 m. kovo 26 d. Europos Vadovų Taryba pritarė Europos Komisijos pasiūlymui įgyvendinti naują darbo vietų kūrimo ir augimo strategiją „Europa 2020“, grindžiamą geresniu ekonomikos politikos koordinavimu, ir daugiausia dėmesio skirti toms svarbioms sritims, kuriose reikia imtis veiksmų, kad būtų stiprinamas Europos tvaraus augimo ir konkurencingumo potencialas;

(2) 2010 m. liepos 13 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl valstybių narių ir Sąjungos bendrųjų ekonominės politikos gairių (2010–2014 m.), o 2010 m. spalio 21 d. – sprendimą dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių[5], kurios kartu sudaro

---

1 OL L 209, 1997 8 2, p. 1.
2 OL L 306, 2011 11 23, p. 25
3 COM(2012) 327 *final*.
4 P7_TA(2012) 0048 ir P7_TA(2012) 0047.
5 2012 m. balandžio 26 d. Tarybos sprendimas 2012/238/ES.

integruotas gaires. Į šias integruotas gaires valstybių narių paprašyta atsižvelgti formuojant nacionalinę ekonomikos ir užimtumo politiką;

(3) 2011 m. liepos 12 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl Slovėnijos 2011 m. nacionalinės reformų programos ir pateikė savo nuomonę dėl atnaujintos 2011–2014 m. Slovėnijos stabilumo programos;

(4) 2011 m. lapkričio 23 d. Komisija patvirtino antrąją metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas antras *ex ante* ir integruoto politikos koordinavimo Europos semestras, numatytas strategijoje „Europa 2020“. 2012 m. vasario 14 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė Įspėjimo mechanizmo ataskaitą[6], kurioje nurodė, kad Slovėnija yra viena iš valstybių narių, dėl kurios reikės parengti nuodugnią apžvalgą;

(5) 2012 m. kovo 2 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino prioritetus, kuriais turi būti užtikrintas finansinis stabilumas, fiskalinis konsolidavimas ir ekonomikos augimo skatinimo veiksmai. Ji pabrėžė, kad reikia vykdyti diferencijuotą, ekonomikos augimą skatinantį fiskalinį konsolidavimą, atkurti įprastas skolinimo ekonomikai sąlygas, skatinti ekonomikos augimą ir konkurencingumą, spręsti nedarbo problemą, šalinti krizės sukeltas socialines pasekmes ir modernizuoti viešąjį administravimą;

(6) 2012 m. kovo 2 d. Europos Vadovų Taryba taip pat paragino valstybes nares, prisijungusias prie pakto „Euro plius“, laiku pranešti apie savo įsipareigojimus, kad juos būtų galima įtraukti į jų stabilumo arba konvergencijos programas ir nacionalines reformų programas;

(7) 2012 m. balandžio 26 d. Slovėnija pateikė savo 2012–2015 m. stabilumo programą, o 2012 m. balandžio 13 d. – savo 2012 m. nacionalinę reformų programą. Siekiant atsižvelgti į abiejų programų sąsają, jos vertintos vienu metu. Atlikdama nuodugnią apžvalgą pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį Komisija taip pat įvertino, ar Slovėnijoje esama makroekonominio disbalanso. Nuodugnioje apžvalgoje[7] Komisija padarė išvadą, kad Slovėnijoje susidaręs vidaus disbalansas, kurio poveikis įmonių sektoriaus finansinio įsiskolinimo mažinimui ir bankų stabilumui yra didžiulis. Šis vidaus disbalansas ir galimas išorės disbalansas turėtų būti atidžiai stebimi ir, siekiant mažinti neigiamo poveikio ekonomikos veikimui riziką, į juos turėtų būti atsižvelgiama formuojant ekonomikos politiką. Du svarbiausi ir tinkamiausi dabar numatomo atsako elementai – didžiausio banko rekapitalizavimas ir pardavimas bei tvirtas įsipareigojimas iki 2013 m. ištaisyti perviršinį deficitą. Nedelsiant ir nuodugniai imantis veiksmų šiose srityse, galima sumažinti perviršinio disbalanso riziką;

(8) remdamasi 2012 m. stabilumo programos vertinimu pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97, Taryba mano, kad makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos programoje pateiktos biudžeto projekcijos, yra optimistinis, palyginti su Komisijos 2012 m. pavasario prognoze. Programoje apibrėžtos biudžeto strategijos tikslas – 2013 m., t. y. iki Tarybos nustatyto termino, valdžios sektoriaus deficitą sumažinti iki mažiau kaip 3 % BVP, o paskui dėti pastangas toliau mažinti deficitą, kad iki 2015 m. būtų pasiektas Slovėnijos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto tikslas. Vidutinės trukmės laikotarpio tikslas – struktūriškai subalansuoti biudžeto būklę – yra toks pats,

---

6 COM(2012) 68 *final*.
7 SWD(2012) 158 *final*.

kaip ir ankstesnėje programoje, tačiau pagal Stabilumo ir augimo pakto nuostatas negali būti laikomas tinkamu, nes yra grindžiamas dabartine politika ir projekcijomis, taigi neužtikrina pakankamai sparčios pažangos siekiant ilgalaikio tvarumo. Kyla rizika, kad deficito pasekmės bus skaudesnės nei numatyta dėl tokių priežasčių: i) nepakankamai sukonkretintų 2013–2015 m. laikotarpiui numatytų priemonių; ii) ankstesnės didelio išlaidų viršijimo statistikos; iii) mažesnių įplaukų dėl santykinai optimistinio makroekonominio scenarijaus ir netikrumo dėl neseniai priimtų mokestinių priemonių poveikio; iv) galimų papildomų kapitalo rėmimo operacijų ir garantijų naudojimo. Remiantis (perskaičiuotu) struktūriniu balansu[8], 2010–2013 m. laikotarpio planuojamas vidutinis metinis fiskalinių priemonių dydis beveik siekia 1 % BVP, o tai šiek tiek viršija Tarybos rekomendaciją. Tačiau Komisijos 2012 m. pavasario prognozė rodo, kad 2013 m. teks dėti papildomų pastangų, kad būtų įgyvendintos viso korekcinio laikotarpio rekomendacijos. Kaip planuota ištaisius perviršinį deficitą, 2015 m. pagal programą link vidutinės trukmės laikotarpio tikslo turėtų būti priartėta 0,5 %, kaip nustatyta Stabilumo ir augimo pakte, tačiau 2014 m. pažanga būtų mažesnė, o vyriausybės išlaidų augimo tempas, atsižvelgus į diskrecines pajamų priemones, tiek 2014 m., tiek 2015 m. atitinka Stabilumo ir augimo pakte nustatytą išlaidų kriterijų, taigi apskritai programoje planuojama siekti vidutinės trukmės laikotarpio tikslo tinkamomis korekcinėmis priemonėmis. Atsižvelgiant į jau minėtą riziką, pažanga siekiant vidutinės trukmės laikotarpio tikslo tiek 2014 m., tiek 2015 m. gali būti lėtesnė, nei reikėtų. Pagal programą valdžios sektoriaus bendra skola, 2011 m. siekusi 48 % BVP, 2013 m. turėtų išaugti iki 53 % (taigi neviršytų 60 % BVP pamatinės vertės), o paskui iki programavimo laikotarpio pabaigos šiek tiek sumažėti. Prognozuojama skola gali didėti dėl jau minėto potencialiai didesnio deficito ir stipresnio atsargų ir srautų koregavimo. Slovėnijos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto sistema ir išlaidų taisyklė ir toliau yra nepakankamai įpareigojančios ir nepakankamai orientuotos į siekį įvykdyti vidutinės trukmės laikotarpio tikslą bei užtikrinti ilgalaikį tvarumą;

(9) dėl 12 mėnesių trukusio teisės aktų leidybos moratoriumo, prasidėjusio po 2011 m. birželio mėn. vykusio nesėkmingo referendumo dėl ankstesnės pensijų reformos, Slovėnijos vyriausybė neturėjo galimybės atlikti jokių sisteminių pensijų sistemos pakeitimų. Tačiau išlaidų ribojimo priemonių taikymas pratęstas ir sustiprintas 2011 m. gruodžio mėn. ir 2012 m. gegužės mėn. Nors trumpuoju laikotarpiu šios „skylių kamšymo“ priemonės tinka ir teikia naudos, akivaizdu, kad jos nepakankamos ilgalaikiams uždaviniams įvykdyti. Vyriausybė numato iki 2013 m. pabaigos įgyvendinti naują pensijų reformą, grindžiamą kelių ramsčių sistema ir faktinio pensinio amžiaus didinimu. Kadangi apie reformą daugiau informacijos nepateikta, šių planų užmojis atrodo nedidelis. Atsižvelgiant į uždavinio mastą, reikėtų įgyvendinti išsamią reformą, kuria būtų sprendžiamos šios problemos: įstatymais reglamentuojamas ankstyvas pensinis amžius, įstatymais reglamentuojamas skirtingas moterų ir vyrų pensinis amžius, didžiulės ankstyvo išėjimo į pensiją galimybės ir palankios pensijų indeksavimo taisykles. Iki šiol neįgyvendinta jokių konkrečių priemonių vyresnio amžiaus darbuotojų užimtumo lygiui didinti, nors 2012–2015 m. aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo gairėse ir 2012 m. aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo plane vyresnio amžiaus bedarbiai laikomi konkrečia tiksline grupe;

---

[8] Pagal ciklą pakoreguotas balansas (atėmus vienkartines ir laikinąsias priemones), Komisijos tarnybų perskaičiuotas remiantis programoje pateikta informacija ir taikant bendrai sutartą metodiką.

(10) Slovėnijos bankų sektoriaus padėtis dabar atrodo dar sudėtingesnė nei 2011 m. vertinimo metu. Per visus 2011 m. sektorius patyrė didelių nuostolių, o lėtėjanti ekonomika lems tolesnius su paskolomis susijusius nuostolius, nes vis daugiau įmonių patiria skolos tvarkymo sunkumų. Atsižvelgiant į uždavinio mastą, iki šiol pradėtos taikyti arba paskelbtos priemonės nėra pakankamai plataus užmojo. Skubus antrasis didžiausio banko (NLB) rekapitalizavimas nepasistūmėjo. Naujoji vyriausybė pranešė apie savo ketinimą mažinti savo dalį didžiausiuose bankuose iki blokuojančios mažumos. Būtina aiškiai nustatyti šio ilgalaikio siekio ir neatidėliotino, skubaus naujo kapitalo poreikio santykį, nes galutinėje analizėje valstybei, kuriai priklauso dauguma, neabejotinai tenka atsakomybės našta. Aiški privatizavimo strategija, grindžiama laiku nuostolius padengiančiomis kapitalo injekcijomis, gero valdymo garantija ir su politika nesusietas profesionalus administravimas šiai politikai ir vėlesniam šių bankų pardavimui suteiktų daugiau patikimumo;

(11) per pastaruosius metus nepateikta jokių konkrečių pasiūlymų, kaip mažinti apsaugos, teikiamos darbuotojams atitinkamai pagal nuolatines ir laikinas sutartis, neproporcingumą. Derybos su socialiniais partneriais dėl Darbo santykių įstatymo pradėtos 2011 m., tačiau nepasiekta jokio susitarimo ir nepriimta jokių įstatymo pakeitimų. Nacionalinėje reformų programoje numatyta keletas priemonių darbo rinkos lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyrai gerinti bei segmentacijos problemai spręsti, tačiau nenustatytas šių priemonių priėmimo tvarkaraštis. Pagal neseniai priimtą Viešųjų finansų subalansavimo įstatymą nustatyti gerokai didesni studentų darbo (koncesijos) mokesčiai, siekiant sumažinti šios darbo rinkos statuso patrauklumą, tačiau šiuo metu nenumatyta jokių papildomų priemonių;

(12) švietimo ir mokymo sistema dar nepakankamai reaguoja į darbo rinkos poreikius, nors šiuo metu į visą švietimo ciklą integruojamos profesinio orientavimo paslaugos ir dedamos pastangos teikti informaciją apie būsimą profesiją. Nesiimta jokių konkrečių veiksmų darbo rinkos prognozavimo sistemai nustatyti. Pradėti vykdyti keli Europos socialinio fondo bendrai finansuojami projektai, kuriais skatinamos darbo rinkoje labai paklausios profesijos. Šios priemonės aktualios, tačiau apskritai rodo netinkamą problemos sprendimą. Išorės ekspertų rengiamas Slovėnijos Valstybinės užimtumo tarnybos bendro veiksmingumo įvertinimas dar nepateiktas vertinimui;

(13) nepaisant 2011 m. balandžio mėn. teisės aktų pakeitimų, pagal kuriuos Konkurencijos apsaugos tarnyba (KAT) nuo 2012 m. sausio 1 d. pertvarkoma į nepriklausomą agentūrą, KAT dar vis nėra nepriklausoma, nes prieš pertvarkymą turi būti įvykdytos kelios procedūrinės sąlygos. Be to, 2011 m. KAT ištekliai sumažinti. Šie pokyčiai daro poveikį tarnybos gebėjimui plėsti savo vykdymo užtikrinimo veiksmus ir suteikti institucinės svarbos konkurencijos skatinimo reformai. Ką tik užbaigtas profesijų reglamentavimo panaikinimo tyrimas, tačiau konkretūs veiksmai šioje srityje ir toliau neapibrėžti; žvelgiant plačiau, kai kurie paslaugų teikėjų įsisteigimo teisinės sistemos aspektai gali būti nesuderinami su Paslaugų direktyva. Apskritai, verslo aplinkai būdingi vidaus ir užsienio investuotojus atbaidantys bei sparčiai sureguliuoti bankų balansus neleidžiantys trūkumai, kaip antai tiesioginis ir netiesioginis valstybės dalyvavimas ekonomikoje, skolininkams palankios ir kartais problematiškos nemokumo procedūros. Galiausiai dėl vis augančios šalies svarbos elektros energijos tranzitui pradeda nebeužtekti nacionalinio elektros perdavimo tinklo pajėgumo;

(14) po 2010 m. kovo mėn. vyriausybės nuožiūra smarkiai padidintas minimalus darbo užmokestis, išreikštas vidutinio darbo užmokesčio procentine dalimi, 2011 m. buvo

didžiausias Europos Sąjungoje, tačiau jis dar vis yra žemiau skurdo ribos. Dėl indeksavimo per kitus dvejus metus minimalus darbo užmokestis nominaliai padidėjo dar 4 %. Šie pokyčiai lėmė sumažėjusį darbui imlių sektorių konkurencingumą ir suprastėjusią struktūrinio nedarbo padėtį;

(15) Slovėnija prisiėmė tam tikrų įsipareigojimų pagal paktą „Euro plius“. Šie įsipareigojimai, taip pat 2011 m. prisiimti ir įgyvendinami įsipareigojimai yra susiję su užimtumo didinimu, konkurencingumo gerinimu, viešųjų finansų tvarumo tobulinimu ir finansinio stabilumo stiprinimu. Komisija įvertino, kaip įgyvendinami pagal paktą „Euro plius“ prisiimti įsipareigojimai. Į šio vertinimo rezultatus buvo atsižvelgta rengiant rekomendacijas;

(16) atsižvelgdama į Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Slovėnijos ekonominės politikos analizę. Įvertinusi stabilumo programą ir nacionalinę reformų programą, ji pateikė nuodugnią apžvalgą. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Slovėnijos politikai, bet ir tai, kaip laikomasi ES taisyklių ir gairių, nes ES priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų būtina stiprinti bendrą Europos Sąjungos ekonomikos valdymą. Jos rekomendacijos atsižvelgiant į Europos semestrą pateiktos rekomendacijų 1–7 punktuose toliau;

(17) atsižvelgdama į šį vertinimą Taryba išnagrinėjo Slovėnijos stabilumo programą ir savo nuomonę[9] visų pirma pateikė 1 rekomendacijoje;

(18) atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir šio vertinimo rezultatus, Taryba išnagrinėjo Slovėnijos 2012 m. nacionalinę reformų programą ir jos stabilumo programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį pateiktos rekomendacijų 3, 6 ir 7 punktuose toliau,

REKOMENDUOJA Slovėnijai 2012–2013 m. imtis šių veiksmų:

1. Įgyvendinti 2012 m. biudžetą ir stiprinti 2013 m. biudžeto strategiją, nustatant pakankamai tiksliai apibrėžtas priemones, taip pat pasirengti imtis papildomų priemonių, kad būtų laiku tvariai ištaisytas perviršinis deficitas ir įgyvendinti struktūrinio koregavimo veiksmai, nurodyti Tarybos rekomendacijose pagal perviršinio deficito procedūrą. Vėliau užtikrinti tinkamus struktūrinio koregavimo veiksmus, kad būtų daroma pakankama pažanga, siekiant įvykdyti vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto būklės tikslą ir neviršyti išlaidų kriterijaus. Stiprinti vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto sistemą, įskaitant išlaidų taisyklę, didinant jos privalomumą ir skaidrumą.

2. Siekiant užtikrinti ilgalaikį pensijų sistemos tvarumą kartu išsaugant pakankamas pensijas, imtis skubių veiksmų, t. y. i) suvienodinti įstatymais reglamentuojamą moterų ir vyrų pensinį amžių; ii) ilginti įstatymais reglamentuojamą pensinį amžių, atsižvelgiant į ilgėjančią vidutinę tikėtiną gyvenimo trukmę; iii) mažinti ankstyvo išėjimo į pensiją galimybes; iv) peržiūrėti pensijų indeksavimo sistemą. Didinti vyresnio amžiaus žmonių užimtumo lygį, toliau rengiant aktyvios darbo rinkos politiką ir mokymosi visą gyvenimą priemones.

[9] Pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

3. Siekiant atnaujinti pakankamą skolinimą produktyviai veiklai, imtis reikiamų veiksmų, kad bankų sektoriuje būtų sukaupti pakankami kapitalo rezervai, ir ryžtingai skatinti balanso sureguliavimą. Gauti išsamų trečiųjų šalių patvirtinimą dėl sistemiškai svarbių bankų neveiksnių paskolų nuostolių įvertinimo.

4. Konsultuojantis su socialiniais partneriais ir laikantis nacionalinės praktikos, koreguoti užimtumo apsaugos teisės aktų nuostatas, susijusias su nuolatinėmis sutartimis, kad mažėtų darbo rinkos segmentacija. Toliau spręsti lygiagrečios darbo rinkos, atsiradusios dėl studentų darbo, problemas.

5. Gerinti įgūdžių, visų pirma žemos kvalifikacijos darbuotojų ir tretinį išsilavinimą turinčių asmenų įgūdžių, atitiktį darbo rinkos paklausai ir tęsti profesinio rengimo ir mokymo reformas.

6. Imtis papildomų veiksmų, siekiant tinkamiau atverti rinką ir spartinti laisvųjų profesijų paslaugų pertvarkymą. Gerinti verslo aplinką, i) įgyvendinant Konkurencijos apsaugos tarnybos reformą; ii) sukuriant valstybinių įmonių sistemą, užtikrinančią valdymą rinkos sąlygomis ir aukštus įmonių valdymo standartus; iii) tobulinant bankroto procedūras, visų pirma užtikrinant jų vykdymą laiku ir veiksmingai.

7. Pasikonsultavus su socialiniais partneriais ir vadovaujantis nacionaline praktika, užtikrinti, kad darbo užmokesčio didėjimas, įskaitant minimalaus darbo užmokesčio pritaikymą, skatintų konkurencingumą ir darbo vietų kūrimą.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas